

'לא תפחידונו' הייתה ספינת עץ דו תרנית (Schooner), שמה המקורי היה Maria Christina ומכאן כנראה נגזר שם הצופן שלה – 'הנוצריה'. האנייה נרכשה על ידי אנשי המוסד לעליה ב' באיטליה, סייע בבחירה בן ירושלמי אשר קנה לעצמו שם של בר סמכא בנושאי ימאות וספנות. הרכישה נעשתה בתיווכו של יוני בשם אגיס ונרשמה על שמו של D'Amico Fratelli, איטלקי מקומי.¹ תפוסתה של האנייה עמדה על 500 טון, אורכה היה 44 מטרים ורוחבה 9 מטר, האנייה הייתה מצוידת במנוע אנסלדו איטלקי ומהירותה הייתה כ-9 קשרים. לאחר רכישתה הועברה הספינה לנמל לה-ספציה ושם החלה הכנתה לקליטת מעפילים. בהכנות השתתפו בן ירושלמי ומספר עובדי מספנה מקומיים ובהמשך הצטרפו המפקד המיועד גד לסקר, המלווה פנחס משקוב וה'גדעונית' ציפורה רוזן.² ההכנות כללו בנייתה של קונסטרוקציה כבסיס לדרגשי הלינה, העמסת סירת עץ ושלוש סירות גומי על הסיפון וכן הטענת הספינה ב-21 טון סולר, 30 טון מים ומזון ל-14 יום עבור מספר המעפילים המתוכנן. ערב ההפלגה התייצב באנייה צוות איטלקי שכלל רב חובל ושמונה מלחים וב-10 בדצמבר הייתה האנייה מוכנה לצאת לדרך. המעפילים המיועדים הגיעו ממספר מקומות באיטליה, חלקם במשאיות, חלקם ברכבת. מקומו של חוף ההעמסה נשמר בסוד, מאז יוני 1947 גבר לחצם של הבריטים על האיטלקים וסרני חששה מהלשנות. החוף שנבחר היה בסמוך לשוב קטן בשם פשיה-רומנה, כ-30 קילומטרים מצפון ל'ציביטבוקיה, האזור היה מיוער וקשה היה לנוסעים בכביש הראשי להבחין במתרחש בחוף.³ אל המעפילים צורף בהפלגה זו צוות של ארבעה אנשים מתעשיית הקולנוע האמריקאי. סיפורה של האנייה 'אקסודוס' הפך את נושא ההעפלה לאקטואלי ואטרקטיבי והארבעה תכננו לצלם סרט על ההפלגה.⁴

¹ אהרוני – מטות, עמ' 888.

² את"ה 14\240, 14\543.

³ סרני - ספינות, עמ' 172.

⁴ מדובר בצלם הסרטים מאיר לוין, בסופר ברטראד הסה, בעיתונאית תרז סוזאן ובעיתונאי י.

סרני שהדבר נעשה בתיאום אתה נעזרה בהצטרפותה של הקבוצה לסיפור כיסוי. תהליך ההעלאה, שצולם והואר באמצעות זרקורים, משך לאזור סקרנים רבים ואלה שוכנעו על ידי סרני כי מדובר בצילום סרט על מלחמת העולם השנייה. סרני הציעה לאחדים מהם להשתתף כסטטיסטים ואף שילמה להם שכר על עזרתם בהשטת הסירות. העלאת המעפילים החלה לאחר חצות, כדי ליעל את העמסתן של סירות הגומי בנו המלווים מזח קטן עשוי פיגומי בניין, מאותו חומר ממנו בנו את בסיסי הדרגשים, וכך נחסך הצורך להחייף את הסירות בכל סבב. התהליך התנהל ביעילות ובסדר, המעפילים היו מאורגנים מראש בקבוצות ולכל קבוצה נקבע אחראי.⁵ בבוקר ה-11 בדצמבר הרימה האנייה עוגן ויצאה לדרכה כשעל סיפונה 853 מעפילים. אחרי שעברה במצר המסינה פנתה הספינה מזרחה לכיוון איי יוון, עברה את כרתים מדרום ופנתה דרום מזרחה לכיוון אלכסנדריה, משם החלה להפליג לאורך החוף המצרי לכיוון חופי הארץ.

בבוקר ה-21 בדצמבר הגיע אל הספינה מברק מתחנת המוסד בארץ ובו מספר הנחיות שעיקרן:

- להפליג קרוב לחופי חצי האי סיני ולהגיע אל חוף הנחיתה המיועד מדרום.
 - להפליג במגמה הפוכה – מערבה לכיוון אלכסנדריה למקרה של התקרבות כלי שייט מסייר.
 - להסוות את האנייה כאנייה טורקית, להניף דגל טורקי ולהציג על הדפנות שם טורקי Karacho
 - במקרה של השתלטות משחתת בריטית להשמיד דו"חות ותעודות ולהזדהות בשם העברי 'לא תפחידונו'.
 - לחבל במנוע האנייה עם תחילת ההשתלטות.⁶
- בהנחיות לא נכללו פעולות התנגדות אקטיבית.

האנייה התגלתה על ידי מטוס סיור ב-22 בדצמבר כשהייתה מצפון לפורט סעיד, המשחתת Chequers שהייתה בסיור מול חופי הדרום הופנתה את מקום הגילוי ומאוחר יותר הצטרפו אליה המשחתת Volage וספינת העזר Mermaid.

⁵ סרני – ספינות, עמ' 173.

⁶ אמ"ה מאת ארנון אל הנוצרייה מברק מספר 6 21.12.47

על פי דיווחו של מפקד ה- Chequers לא הייתה התנגדות, כשהתקרבו הבחין ב-4 אנשים על גשר הספינה ולפתע עלו לסיפון עשרות רבות. מהאנייה נמסר שהמעפילים לא מתכוונים להתנגד. הנפגע היחידי בפעולה היה אחד המשתלטים ששבר את רגלו כשקפץ מהמשחתת לאנייה. ברגע ההשתלטות חיבלו המלווים במנוע האנייה וספינת העזר Mermaid נאלצה לגרור האנייה לנמל חיפה שם המתינה אניית הגירוש 'אושן ויגור'. ההעברה נעשתה בשקט, עיתונאים וצלמים סיקרו את הפעולה.

למחרת, ב-24 בחודש, משלא הגיעה האנייה לקפריסין השתרר מתח בישוב, בעיתונים הובע חשש שהמעפילים גורשו למקום אחר אך בהמשך התברר כי הורדת המעפילים התעכבה עקב קשיי מזג אוויר.⁷ המעפילים הגיעו לקפריסין ב-26 בדצמבר, הורדו מהאנייה ללא עיכובים והוסעו אל מחנה קסילוטימבו. מעפילה אחת מעדה ברדתה מהמשאית נפלה ונהרגה.⁸

'לא תפחידונו' הייתה האנייה הראשונה הנתפסת אחרי החלטת עצרת האום בכ"ט בנובמבר ודפוס חדש של פעולה הלך והסתמן: המעפילים והמלווים כמעט ולא מגלים התנגדות, הבריטים מבצעים את ההשתלטות עוד מחוץ למים הריבוניים, המעפילים מובלים לקפריסין ולשני הצדדים ברור כי בקרוב יורשו לעלות ארצה.

⁷ המשקיף, יום שישי, דצמבר 26, 1947, מדור, Front page, עמוד 1

⁸ על המשמר, יום ראשון, דצמבר 28, 1947, מדור, Front page, עמוד 1

